

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2635/2527

นางชูป ชพานนท์โจทก์ ผู้ชำระบัญชีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จำเลย ห้างหุ้นส่วนจำกัดอุตสาหกรรมน้ำแข็ง
ตราดจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 93, ป.พ.พ. มาตรา 113, ป.พ.พ. มาตรา 1269, ป.พ.พ. มาตรา 1062,
ป.พ.พ. มาตรา 114

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่ามีบันทึกข้อตกลงระหว่างโจทก์กับห้าง อ. แต่บันทึกดังกล่าวสูญหายไปโจทก์
ย่อมนำพยานบุคคลมาสืบถึงข้อตกลงดังกล่าวได้โดยได้รับอนุญาตจากศาลตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 93(2)หาใช่เป็นการสืบพยานบุคคลเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความใน
เอกสารอันเป็น การขัดต่อมาตรา 94 ไม่ ข้อตกลงที่ว่าเมื่อห้าง อ. เลิกกิจการและชำระบัญชีแล้ว
หากสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้ ก็ให้โจทก์ออกเงิน 50,000 บาทและห้าง อ. จะโอนที่พิพาทคืนให้
โจทก์โดยปลอดจำนองนั้น ห้าง อ. จะมีเงินพอไถ่ถอนจำนองหรือไม่เป็นเรื่องภายนอก มิใช่
เหตุการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะทำนิติกรรมข้อตกลงดังกล่าวจึงมิใช่มีวัตถุประสงค์เป็นการพ้นวิสัยหา
ตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 113 ไม่และข้อตกลงดังกล่าวมิใช่เป็น
ข้อตกลงในการชำระบัญชีแต่เป็นข้อตกลงในการเข้าเป็นหุ้นส่วนซึ่งมีผลบังคับกันได้ระหว่าง
คู่กรณี จึงไม่ขัดต่อ บทบัญญัติมาตรา 1062 และมาตรา 1269 แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และไม่ตกเป็นโมฆะ โจทก์ฟ้องให้มีการชำระหนี้ตามข้อตกลงใน
การเข้าเป็นหุ้นส่วนระหว่างโจทก์กับห้าง อ. ซึ่งโจทก์จะต้องชำระเงินให้แก่ห้างและห้างจะต้อง
จดทะเบียนโอนที่พิพาทคืนแก่โจทก์โดยปลอดจำนองเมื่อคำฟ้องบรรยายไว้ชัดแจ้งแล้วแม้คำขอ
ท้ายฟ้องจะขาดคำว่าโดยปลอดจำนองไป ก็พอแปลได้ว่าโจทก์ประสงค์จะให้จดทะเบียนโอนที่
พิพาทคืนแก่โจทก์โดยปลอดจำนองศาลมีอำนาจพิพากษาให้ได้ ไม่เป็นการเกินคำขอและ
ไม่เป็นการกระทบถึงสิทธิของผู้รับจำนองซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเพราะห้าง อ. จะต้องไถ่ถอนจำนอง
ก่อนจดทะเบียนโอน

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า เดิมโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่พิพาท โจทก์กับห้างหุ้นส่วนจำกัดอุตสาหกรรม
น้ำแข็งตราดตกลงกันให้โจทก์เข้าเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบในห้าง โดยห้างขอใช้ที่
พิพาทของโจทก์เป็นที่ตั้งโรงงานน้ำแข็งและโจทก์ยอมให้นำที่พิพาทไปจำนองแก่ธนาคาร และเพื่อ
ความสะดวกในการดำเนินงาน จึงได้มีการตกลงให้โจทก์ทำนิติกรรมยกให้ซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่พิพาท
แก่ห้าง เมื่อห้างเลิกกิจการและชำระบัญชีแล้ว หากปรากฏว่าสินทรัพย์ไม่พอใช้หนี้ ก็จะให้โจทก์
ออกเงินให้กองทรัพย์สินของห้างเป็นเงิน 50,000 บาท แล้วห้างจะจดทะเบียนโอนแก่ชื่อในโฉนด
เป็นชื่อของโจทก์ตามเดิมโดยปลอดจำนอง ต่อมาศาลได้พิพากษาให้เลิกห้างและตั้งผู้ชำระบัญชี
และเนื่องจากสินทรัพย์ของห้างไม่พอชำระหนี้ ผู้ชำระบัญชีจึงร้องขอให้ล้มละลาย ศาลได้มีคำสั่ง
พิทักษ์เด็ดขาดและพิพากษาให้ล้มละลายแล้ว หลังจากนั้นผู้ชำระบัญชีในฐานะเป็น
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของห้างได้แจ้งให้โจทก์ส่งเงิน 50,000 บาท เข้ากองทรัพย์สิน โจทก์ได้
ขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รับเงินจำนวนดังกล่าวจากโจทก์และโอนกรรมสิทธิ์ที่พิพาทคืนแก่

โจทก์ไต่ถามตลอดจนตามข้อตกลงระหว่างโจทก์กับห้าง แต่เจ้าพนักงานพิทักษ์กลับประชาชนขาย
โรงน้ำแข็งรวมกับที่พิพาทด้วย จึงขอให้ศาลพิพากษาบังคับจำเลยให้การว่า โจทก์ตกลงเข้าหุ้นกับ
ห้างหุ้นส่วนจำกัดอุตสาหกรรมน้ำแข็งตราดโดยลงหุ้นเป็นเงิน 50,000 บาท และเงินค่าหุ้นนี้ยังมีได้
ชำระ ที่พิพาทโจทก์ได้ทำนิติกรรมยกให้ห้างดังกล่าวโดยเด็ดขาดแล้ว ข้อตกลงอื่นใดโจทก์ไม่มี
พยานหลักฐาน หากมีจริงก็ตกเป็นโมฆะเพราะเป็นการแสดงเจตนาลงจำเลยจึงไม่ต้องโอนที่
พิพาทให้แก่โจทก์ ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยรับเงิน 50,000 บาท จากโจทก์แล้ว
จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่พิพาทเป็นชื่อโจทก์โดยตลอดจนจำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์
พิจารณาแล้วเห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นแต่เห็นว่าที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้
จดทะเบียนโอนโดยตลอดจนนั้นเป็นการเกินคำขอพิพากษาแก่เป็นว่า ให้จำเลยรับเงิน 50,000
บาท จากโจทก์ แล้วจดทะเบียนโอนที่พิพาทเป็นชื่อโจทก์ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยกโจทก์และ
จำเลย(ผู้ชำระบัญชี)ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่ามีบันทึกข้อตกลงเรื่องการโอนที่พิพาทคิน
ระหว่างโจทก์กับห้างหุ้นส่วนจำกัดอุตสาหกรรมน้ำแข็งตราดจริง แต่บันทึกดังกล่าวสูญหายไป และ
วินิจฉัยข้อกฎหมายว่า เมื่อบันทึกดังกล่าวสูญหายไปโจทก์ย่อมนำพยานบุคคลมาสืบได้โดย
ได้รับอนุญาตจากศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 93(2) หากใช่เป็นการสืบ
พยานบุคคลเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสารหนังสือสัญญาให้ อันเป็นการขัดต่อบทบัญญัติ
มาตรา 94 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแต่อย่างใดไม่ ฎีกาของผู้ชำระบัญชีข้อนี้
ฟังไม่ขึ้นผู้ชำระบัญชีฎีกาอีกข้อหนึ่งว่า ข้อตกลงที่ว่าเมื่อห้างฯ เลิกกิจการและชำระบัญชีแล้ว หาก
ปรากฏว่าสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้ ก็ให้โจทก์ออกเงินให้ 50,000 บาท และห้างฯ จะโอนที่พิพาท
คินให้โจทก์โดยตลอดจนนั้น เป็นการพ้นวิสัยที่จะกระทำได้เพราะถ้าห้างฯ มีสินทรัพย์ไม่พอ
ชำระหนี้ก็ย่อมไม่มีเงินที่จะนำมาไถ่ถอนจำนอง และถ้าหากห้างฯ มีเงินมาไถ่ถอนจำนอง ก็ไม่ใช่
กรณีที่ห้างฯ มีสินทรัพย์ไม่พอชำระหนี้ ห้างฯ ไม่จำต้องโอนที่พิพาทคินให้โจทก์ข้อตกลงดังกล่าวมี
วัตถุประสงค์เป็นการพ้นวิสัย ตกเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 113
นอกจากนี้ยังเป็นการตกลงกำหนดวิธีชำระบัญชีกันเองไว้ล่วงหน้า ขัดต่อ
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1269 และ 1062 ซึ่งเป็นข้อตกลงที่ผิดแผกแตกต่างกับ
บทบัญญัติของกฎหมายอันเกี่ยวความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตกเป็นโมฆะ
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 114 ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว เห็นพ้องด้วยกับ
ศาลอุทธรณ์ว่า เมื่อห้างฯ เลิกกิจการและชำระบัญชีนั้น ห้างฯ จะมีเงินพอไถ่ถอนจำนองหรือ
ไม่เป็นเรื่องภายนอกซึ่งอาจมีพอหรือไม่ก็ได้ หากห้างฯ มีเงินไม่พอ หุ้นส่วนผู้จัดการซึ่งเป็นหุ้นส่วน
จำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบจะต้องรับผิดชอบในหนี้ของห้างฯ ต่อไปตามกฎหมาย ข้อตกลงระหว่าง
โจทก์กับห้างฯ ดังกล่าวจึงไม่เป็นการพ้นวิสัย ถึงหากจะเป็นพ้นวิสัยก็เป็นการชำระหนี้ซึ่งกลายเป็น
พ้นวิสัย มิใช่วัตถุประสงค์เป็นพ้นวิสัย เพราะมิใช่เหตุการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะทำนิติกรรม หากตกเป็น
โมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 113 ดังที่ผู้ชำระบัญชีฎีกาไม่ ส่วนที่ผู้
ชำระบัญชีอ้างว่า ข้อตกลงดังกล่าวเป็นการตกลงกำหนดวิธีชำระบัญชีกันเองไว้ล่วงหน้า ขัดต่อ
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1269 และ 1062 นั้น ศาลฎีกาเห็นว่า ข้อตกลงดังกล่าว
มิใช่เป็นข้อตกลงในการชำระบัญชี แต่เป็นข้อตกลงในการเข้าเป็นหุ้นส่วนระหว่างโจทก์กับห้างฯ
ซึ่งมีผลบังคับกันได้ระหว่างคู่กรณี ไม่ตกเป็นโมฆะแต่ประการใดฎีกาของผู้ชำระบัญชีข้อนี้
ฟังไม่ขึ้นอีกตุ๊กกันคงมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปตามฎีกาของโจทก์เพียงข้อเดียวว่าการที่โจทก์
บรรยายฟ้องไว้แล้วว่าห้างฯ จะต้องจดทะเบียนโอนที่พิพาทคินแก่โจทก์โดยตลอดจน แต่ตาม

คำขอท้ายฟ้องของโจทก์ขาดคำว่าโดยตลอดจำนองศาลจะพิพากษาให้มีการจดทะเบียนโอนที่พิพาทคืนแก่โจทก์โดยตลอดจำนองได้หรือไม่ศาลฎีกาเห็นว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องบังคับให้มีการชำระหนี้ตามข้อตกลงในการเข้าเป็นหุ้นส่วนระหว่างโจทก์กับห้างฯ ซึ่งโจทก์จะต้องชำระเงินให้แก่ห้างฯจำนวน 50,000 บาท และห้างฯ จะต้องจดทะเบียนโอนที่พิพาทคืนแก่โจทก์โดยตลอดจำนอง เป็นการชำระหนี้ตอบแทนกัน เมื่อคำฟ้องของโจทก์บรรยายไว้ชัดเจนแล้ว แม้คำขอท้ายฟ้องของโจทก์จะขาดคำว่าโดยตลอดจำนองไปก็พอแปลได้ว่าโจทก์ประสงค์จะให้ห้างฯจดทะเบียนโอนที่พิพาทคืนแก่โจทก์โดยตลอดจำนอง มิฉะนั้นย่อมจะมีใช่เป็นการชำระหนี้ตอบแทนกัน ศาลมีอำนาจพิพากษาให้ได้หาเป็นการเกินคำขอไม่ ทั้งไม่เป็นการกระทบถึงสิทธิของผู้รับจำนองซึ่งเป็นบุคคลภายนอก เพราะห้างฯ จะต้องไถ่ถอนจำนองก่อนจดทะเบียนโอนที่พิพาท ส่วนห้างฯจะสามารถจดทะเบียนโอนที่พิพาทคืนแก่โจทก์โดยตลอดจำนองได้หรือไม่เป็นเรื่องที่โจทก์จะดำเนินการบังคับคดีต่อไปตามกฎหมาย ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้นพิพากษาแก่เป็นว่า ให้จำเลยรับเงิน 50,000 บาท จากโจทก์ แล้วจดทะเบียนโอนที่พิพาทคืนเป็นกรรมสิทธิ์แก่โจทก์โดยตลอดจำนอง คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

องค์คณะ

ศักดิ์ สอนองชาติ · นิยม ตีวุฒานนท์ · ม.ร.ว.ชัยวัฒน์ ชมพูนุท

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2635/2527>